

MBS037

ARIEL HUNGARY - BIBLIATANÍTÁSOK

AZ ÍRÁS IHLETETTSÉGE

Dr. Arnold Fruchtenbaum

BIBLIATANITASOK@GMAIL.COM

Tartalom

BEVEZETŐ

I. AZ IHLETETTSÉG MEGHATÁROZÁSA

- A. Isten felügyelete
- A. Emberi szerzők
- B. Hibátlanság
 - 1. Az Írás másolatairól
 - 2. Az Írás átiratairól
- C. Isten kinyilatkoztatása
- D. Kettős szerzőség

II. AZ IHLETETTSÉG ELMÉLETEI

- A. Az Írás ihlettségének hamis elméletei
 - 1. A természetes ihlettség, vagy természetes intuíció elmélete
 - 2. A misztikus elmélet, vagy a megvilágosodás elmélete
 - 3. Részleges ihlettség elmélet
 - 4. Fokozatos ihlettség elmélet
 - 5. Fogalmi ihlettség elmélet
 - 6. Dinamikus ihlettség elmélet
 - 7. Mechanikus, vagy tollbamondásos ihlettség elmélet
- B. Az Írás ihlettségének igaz elmélete
 - 1. Plenáris (teljes), szó szerinti inspiráció
 - a. Meghatározás
 - b. Öt dolog, amit a plenáris, szó szerinti inspiráció nem tett
 - c. Öt dolog, amit a plenáris, szó szerinti inspiráció tett
 - 2. Bizonyíték a plenáris, szó szerinti inspirációra
 - a. II. Timóteus 3:16-17
 - b. II. Péter 1:21
 - 3. A plenáris, szó szerinti inspirációval szembeni ellenvetések
 - a. Tudomány és történelem
 - b. A próféciákkal és csodákkal szembeni szkepticizmus
 - c. Erkölcs és vallás
 - d. Ószövetségi idézetek az Újszövetségben

III. AZ IHLETETTSÉG BIZONYÍTÉKAI

- A. Isten jelleme
- B. Az Ószövetség állításai
- C. Az Újszövetség bizonyossága
- D. A Messiás bizonyossága
- E. A Messiás előre hitelesít

KÖVETKEZTETÉS

A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.

II. Timóteus 3:16-17

BEVEZETŐ

Ez a tanulmány a Biblia ihletettségét vizsgálja. A témát három fő részre oszthatjuk: az ihletettség meghatározása, az ihletettség elméletei és az ihletettség bizonyítékai.

I. AZ IHLETETTSÉG MEGHATÁROZÁSA

A bibliai ihletettséget a következőképpen tudjuk meghatározni: „Isten felügyelte az emberi szerzőket, hogy azok saját személyiségüket használva, a saját szavaikkal, tévedés nélkül összeállítsák és feljegyezzék Isten az embernek tett kijelentéseit.” Ezt a részletes meghatározást öt kisebb összetevőre bonthatjuk.

A. Isten felügyelete

„Isten felügyelete” azt jelenti, hogy Isten felügyelte az írást, de nem ő diktálta azokat. Nyilvánvalóan vannak az Írásnak olyan részei, amelyeket maga Isten diktált, és ezeket szóról-szóra feljegyezték. Például a Tízparancsolatot és Mózes törvényének számos egyéb parancsolatát Isten szóról-szóra, saját maga diktálta Mózes fülébe, majd Mózes ezeket lejegyezte a nála lévő pergamenekre. Ám a Biblia nagy részét nem szóról-szóra diktálta. Ehelyett Isten úgy döntött, hogy inkább felügyeli az írókat. Az írók felügyeletével elérte, hogy pontosan ellenőrizhette mit írnak anélkül, hogy neki kellett volna diktálnia. Így a végeredmény is pontosan olyan lett, amilyennek ő szerette volna.

B. Emberi szerzők

Isten emberi szerzőket, és az ő egyéni stílusukat használta. Világos, hogy ha Isten maga egyszerűen szóról-szóra diktálta volna az Írásokat, a teljes Bibliának ugyanolyan lenne a hangzása. Természetes, hogy ha a különböző szerzőket olvassuk, ez nem így van. A Biblia hatvanhat könyvének mind a negyven szerzője saját, egyedi stílusát alkalmazta. Példának okáért Pál más stílusban írt, mint Péter, és Mózes eltérő stílust használt Józsuétól. Ám Isten felügyelete, és az írások fölötti ellenőrzése miatt megengedhette, hogy a szerzők saját, egyéni stílusukat alkalmazzák. Így is szóról-szóra ugyanazt hozták létre, ami Isten szándéka volt.

C. Hibátlanság

A hibátlanság azt jelenti, hogy az eredeti írások létrejöttékor azok nem tartalmaztak semmilyen hibát. Például, amikor Mózes befejezte mind az öt könyvének a megírását, azok mind Isten által ihletettek voltak, és egyetlen egyben sem volt hiba vagy tévedés. Amikor Józsué ihletett kapott könyvének megírására, ő is hiba nélkül írta meg azt. Tehát az Írások ihletettsége kizárólag az Írások eredeti kézirataira vonatkoznak.

1. Az Írás másolatairól

Ez nem jelenti azt, hogy az Írások másolatai is ihletettek voltak. Ma a Biblia különböző könyveinek egynél több kézírata létezik. Számos héber nyelvű, s még ennél is több görög nyelvű másolat létezik, s a különböző kéziratokban jelentkeznek apró különbségek például a szórendben, mivel ezek a kéziratok csupán másolatok. Sajnálatos módon a másolatokba

csúszott némi emberi hiba, bár a szóban ihletett eredetiek hibátlanok voltak. Így hát fontos emlékeznünk arra, hogy a másolatok nem ihletettek.

2. Az Írás átíratairól

Az Írás különböző fordításai sem ihletettek. Az egyik nyelvről a másikra történő fordítás során bizonyos fokig minden fordításban előfordulhat hiba. A King James, az American Standard és a New American Standard fordításokban is szerepelnek hibák (*ugyanígy a különböző magyar fordításokban is – a szerk.*). Szerencsére ezen hibák egyike sem jelentős, és egyértelműen tudhatjuk, hogy mit mond az eredeti változat. Így az eredeti írások fordításai nem ihletettek, és nem is feltétlenül hibátlanok.

D. Isten kinyilatkoztatása

Isten úgy vezette az emberi szerzőket, hogy azok egyéniségének, irodalmi stílusának, vagy személyes érdekeinek lerombolása nélkül Isten az embernek szánt teljes kijelentését hozták létre. Bár magát az írást emberek végezték, az írásokat Isten ihlette. A Biblia Isten üzenete az embernek. Nem csupán tartalmazza Isten Igéjét, hanem maga Isten Igéje.

Természetesen az isteni ihletés különféle módokon történt. Ám függetlenül attól, hogy Isten éppen diktálta-e a pontos szavakat, ahogyan azt olykor tette, vagy éppen ő vezette a szerzőket, hogy az ősi irodalmat másolják – melyről ők maguk állítják, hogy ezt tették, vagy az írásuk kutatás eredménye volt, ahogyan Lukács esetében -, minden egyes meghatározott esetben Isten vezette ezeket az embereket, hogy pontosan azt írják, amit Isten szándéka volt. Ennek eredményeként a Biblia Isten Igéje lett.

E. Kettős szerzőség

Isten úgy vezette az írókat, hogy saját stílusukat a számukra legmegfelelőbb módon használva Isten saját szavait hiba nélkül keltsék életre. Természetesen felmerül a kérdés, hogy hogyan tette ezt Isten?

Az ihletésre számos különböző elmélet létezik. Ám mindegyik elmélet alapja egyetlen kulcsfontosságú dolog: az Írások kettős szerzőségének mivolta. Egyrészt Isten írta őket, másrészt viszont az ember. Például II. Mózes 20:12 így szól: *Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, a melyet az Úr a te Istened ad te néked.*

Ki mondta ezt? Máté 15:4 szerint Isten mondta, ám Márk 7:10 szerint Mózes mondta. Ellentmondásos dolog ez? Egyáltalán nem. Isten az elsődleges forrás, és az ember a másodlagos forrás. Isten mondta, de úgy döntött, hogy Mózesen keresztül mondja el. Mózes írta le a szavakat isteni ihletés alatt, hiszen ő vezette Mózeset. A kettős szerzőség ezen elmélete - miszerint az Írásokat Isten és az ember együttesen hozta létre – vezetett ahhoz, hogy számos elmélet létezik ma az ihletettségre.

A kettős szerzőség másik példáját a 119. Zsoltár első versében láthatjuk: *Monda az Úr az én uramnak: Ülj az én jobbomon.*

Ki tette ezt a kijelentést? Márk 12:36 szerint a Szentlélek mondta, de a 37. vers szerint Dávid mondta. Dávid mondta hát, vagy a Szentlélek? A válasz: mindkettő.

A kettős szerzőségének mivolta egy újabb példája Ézsaiás 6:9-10-re alapul. János 12:39-41-ben a szerző kijelenti, hogy Ézsaiás mondta ezeket a szavakat, ám Apostolok Cselekedetei 28:25-27 szerint a Szentlélek mondta őket. Néha Isten és a próféta is ugyanabban az írásrészben szerepel. Például, amikor Máté 2:15-ben Hóseás 11:1-t idézi, mind Istent, mind pedig a prófétát megemlíti ugyanabban a versben.

A kapcsolat lényege a következő: Isten az Írások forrása, az ember pedig azok feljegyzője. Isten, Írásainak létrehozásában az embert használja eszközül. Egyrészt az ember nem tekinthet a Bibliára úgy, mint ami kizárólag isteni, vagy kizárólag emberi, másrészt viszont úgy sem tekinthetjük, mint ami részben isteni, részben pedig emberi. A kettős szerzőség során az ihletettség mind isteni, mind emberi, anélkül, hogy akár az egyik is károsodna – mindkettő jelen van minden egyes szóban az elejétől a végéig.

Ismétlem, a kettős szerzői mivolt számos elméletet szült az ihletettséggel kapcsolatban. Mindezen elméletek alapja az az ismeret, hogy a Biblia kettős szerzőséggel bír, vagyis a Bibliát Isten és ember írta. Ám Isten az elsődleges forrás, az ember pedig a másodlagos forrás. Talán pontosabb lenne így fogalmazni: az Isten és ember között fennálló kettős szerzői viszony azt jelenti, hogy Isten a forrás, az ember pedig pusztán az eszköz. Ám hogyan történt meg mindez?

II. AZ IHLETETTSÉG ELMÉLETEI

Az ihletettségre számos elmélet létezik, azonban sajnálatos módon ezek többsége egyértelműen téves, és nem rendelkezik azzal az emelkedett megközelítéssel az Írásokról, amelyet a Biblia megkövetel.

A. Az Írás ihletettségének hamis elméletei

1. A természetes ihletettség vagy természetes intuíció elmélete

Ez a hamis elmélet azt állítja, hogy a Bibliát olyan emberek írták, akik szokatlan vallásos bölcsességgel rendelkeztek, olyan emberek, akik a természeti ember kiemelkedő belátásával bírtak az erkölcsi és vallásos igazság terén. Az Írások szerzői tehát fejlettebb természetes bölcsességgel rendelkeztek. E szerint az elmélet szerint az Írások megírói valóban ihletettek voltak, ám ez az ihletettség ugyanaz, mely a művészekre, költőkre és zenészekre jellemző. Ahogyan a művészek, költők és zenészek is művészi, költői és zenei mesterműveket hoztak létre, úgy az Írások írói is – mivel rendelkeztek egy magasabb szintű ihletettséggel -, a vallásos gondolkodás terén alkottak „mesterműveket”.

A gond a természetes ihletettség elméletével az, hogy az emberi oldal túl hangsúlyos. Természetesen ebben az elméletben az ihletettség egyenlő a pusztán zsenialitással, és semmi természetfeletti nincs benne. A természetes ihletettség, vagy természetes intuíció elve a Biblia természetével egyáltalán nem foglalkozik kielégítően.

2. A misztikus elmélet vagy a megvilágosodás elmélete

Ez az elmélet alapvetően ugyanaz, mint a természetes ihletettség vagy intuíció elmélete. Az egyetlen különbség az, hogy míg az első elmélet a magasabb szintű ihletettség elvét általánosságban minden emberre kiterjeszti, ez csakis a hívőkre korlátozza elméletét, és valamivel több hitelt ad a Szentléleknek. E szerint az elmélet szerint bizonyos hívőknek felfokozott vallásos megértés adatik. Az elmélet szerint a Szentlélek fokozott megvilágosodást adott azok részére, akik az Írásokat írták. Abban is hisznek, hogy ez ma is lehetséges, és a hívők bármely korban írhatnak isteni Írásokat isteni energia által.

A gond ezzel az elmélettel ugyanaz, mint az előzővel: az Írások emberi szerzősége túl hangsúlyos, és további Írások megírására ad lehetőséget ma is. Bibliai értelemben a

megvilágosodás nem új igazságot leplez le, csupán segít megérteni a már kijelentett igazságot. Ebben az elméletben az ihletés ugyan a Szentlélek munkája, ám csakis a belső megvilágosodás magasabb fokaként. Továbbá, e szerint az elmélet szerint az írók nem mentesek a hibáktól, nem tévedhetetlenek. Tehát ez a második elmélet igazán nem bánik megfelelő mértékben a Biblia ihletettségéről alkotott magas szintű látásmóddal, melyet a Biblia megkövetel önmagával szemben.

3. Részleges ihletettség elmélet

Ez a hamis elmélet pontosan azt jelenti, amit a nevében is állít: a Biblia csupán a doktrína bizonyos területein ihletett, mint például az emberi szerzők által ismerhető szabályok és lelki igazságok terén. Egyéb területeken azonban nem feltétlenül ihletett, mint például a tudomány, biológia, geológia, földrajz, vagy régészet terén. Továbbá azt is állítja, hogy a Biblia tartalmaz ihletett elemeket, ám azok nem hiba nélküliek.

Ezzel az elmélettel az a gond, hogy a kettős szerzői mivoltot igen távol választja egymástól, egyértelműen az olvasó szubjektivitásához vezet, aki maga dönti el, hogy mi ihletett és mi nem.

4. Fokozatos ihletettség elmélet

Ez a hamis elmélet kicsit különbözik a részleges ihletettség elméletétől. A fokozatos ihletettség elmélete azt állítja, hogy a teljes Biblia ihletett, nem csupán egy része, ám nem minden rész ihletett egyenlő mértékben. Az Írások piros betűs kiadványaiban ez az elmélet tükröződik, amikor Jézus (Jesua) szavait piros betűkkel szedik. Néhány hívő ezt annak tulajdonítja, hogy Jesua szavai ihletettebbek, mint az Írás többi része. Ám Jézus szavait nem ő maga írta, hanem Máté, Márk, Lukács és János.

Ezzel az elmélettel az a gond, hogy bizonyos írásrészeket ihletettebbnek tart a többinél. Az ihletettség mindig jelen van, ám e szerint az elmélet szerint a tévedés különböző, kisebb, nagyobb fokozatai állnak fenn. Az előzőhöz hasonlóan ezzel az elmélettel is az a gond, hogy túlzott mértékben szétválik az emberi és az isteni. Az előző elmülethez hasonlóan ez is spekulációhoz és szubjektivitáshoz vezet.

5. Fogalmi ihletettség elmélet

Ez az elmélet azt állítja, hogy a Biblia csupán gondolati síkon ihletett, maguk a szavak nem azok. Azt tanítja, hogy Isten gondolatokat ültetett a szerzők fejébe, mely gondolatok valóban ihletettek voltak. Ám az teljes mértékben a szerzőktől függött, hogy ezeket a gondolatokat saját szavaikkal hogyan fejezik ki.

Ez az elmélet is túl nagy szétválást enged az isteni és az emberi között. Mindig emlékeznünk kell arra, hogy a gondolatok kifejezéséhez szavak kellenek. A gondolatokat a szavakon kívül semmilyen más formában nem lehet átadni. Ez sem helyes elmélet.

6. Dinamikus ihletettség elmélet

Ez a hamis elmélet azt állítja, hogy a Biblia csakis a hívő hitére és életére vonatkozó területeken ihletett. Tévedhetetlen a hit, és annak gyakorlati alkalmazása területén, tévedhetetlen a lelki igazságok és megváltás területén. Ám azt is állítja, hogy a Biblia tévedhet egyéb területeken, melyek nem kötődnek a hithez és a megváltáshoz. Hisznek az teljes ihletettségben, ám nem hisznek a szó szerinti ihletettségben.

Ezzel az elmélettel az a gond, hogy spekulációhoz és szubjektivitáshoz vezet. Ki dönti el, hogy mely dolgok lényegesek a hit szempontjából és melyek nem? Ha a Biblia az Írás egyéb területein nem tudja garantálni a hibátlanságot, akkor a hit és a gyakorlati alkalmazás területén sem garantálhatja azt.

7. Mechanikus vagy tollbamondásos ihletettség elmélet

Az utolsó hamis elmélet azt tanítja, hogy Isten a teljes Bibliát szóról-szóra lediktálta, s az írók csupán titkárokként, vagy gyorsírókként működtek közre. Ez az elmélet túlzottan hangsúlyozza az istenit. Ha ez az elmélet igaz lenne, a Biblia ugyanúgy hangzana, és egységes stílusa lenne. A Bibliának, mint egésznek azonban nem egyforma a stílusa, hanem szerzők szerint más és más. Számos szerző saját, belső érzéseit is kifejezésre juttatja, mint például Pál Róma 9:1-3-ban.

B. Az Írás ihletettségének igaz elmélete

1. Plenáris (teljes) szó szerinti inspiráció

Az ihletettség magyarázatának egyetlen járható módja a teljes szó szerinti inspiráció igaz elmélete.

a. Meghatározás

A plenáris, szó szerinti inspiráció azt jelenti, hogy a Biblia teljes mértékben ihletett: egyszerre Isten Igéje és emberi szerzők szavai. Isten a forrás, de embereket használt a szavak leírásához. A plenáris inspiráció azt jelenti, hogy az ihletettség az Írás minden egyes részére kiterjed. A „plenáris” szó jelentése „teljes és átfogó”. A Biblia a végső tekintély nem csupán a hit, és annak gyakorlati alkalmazása területén, hanem minden egyes olyan területen, amelyről a Biblia említést tesz. Minden, amit a Biblia igaznak állít, az igaz. Nem csupán a hit, és a gyakorlati alkalmazás tekintetében igaz, hanem igaz minden egyes témában, amelyről szól. Ha a tudományról állít valamit, az biztos, hogy az igaz. Ha a geológiáról (földtan) mond valamit, abban meg lehet bízni. Ha a régészetről állít valamit, az biztos, hogy az igaz. Ha a szociológiáról állít valamit, biztos, hogy az igaz. Minden olyan téma, amelyről a Biblia beszél, és melyet igaznak állít, az igaz. A plenáris inspiráció abszolút teljes, az Írás minden egyes részére kiterjed, és az általa említett összes témában az igazság végső tekintélye.

A szó szerinti inspiráció magukat a szavakat emeli ki, miszerint a Szentlélek vezette a szóválasztást, és azok használatát. Isten tiszteletben tartotta az emberi szerzőket, és megőrizte egyéni stílusukat, jellemzőiket. A szerző szókészletéből Isten választotta ki, hogy melyik szó kerüljön leírásra. A szerző által választott szavak pontosan azok a szavak voltak, melyeket Isten akart általuk használni. Ez nem egyenlő a tollbamondással. Nem az egész Biblia lett szóról-szóra lediktálva, csupán bizonyos részei. A szó szerinti inspiráció azt jelenti, hogy Isten megengedte a szerzőknek, hogy saját jellemzőiket, stílusukat és szókészletüket használják. Amikor az általuk egyébként is használt szókészletből választottak, igazából Isten irányította őket a szóválasztásban.

Az ihletettség igaz elméletének kapcsán egy másik fontos szó jelentését is tisztáznunk kell, a „tévedhetetlen” szót. A tévedhetetlen szó jelentése „csalhatatlan pontosság”. A Biblia csalhatatlanul pontos minden egyes témában, melyről beszél. Ettől megbízható a Biblia. Egy másik kulcsfontosságú szó a „hibátlan”. Az eredeti írásokban nincs hibás kijelentés, vagy tény, ez teszi a Bibliát hitelessé. A plenáris, szó szerinti inspiráció azt jelenti, hogy a Biblia minden része teljes mértékben ihletett, egészen a szavak kiválasztásáig. Tévedhetetlen,

csalhatatlanul pontos, s ezért megbízható; hibátlan, nincs benne hamis állítás, vagy hiba, ezért szavahihető.

b. Öt dolog, amit a plenáris, szó szerinti inspiráció nem tett

Először is, nem nyomta el a szerző személyiségét. A negyven különböző író személyisége világosan kitűnik írásaikból. Más képünk van Péterről arról, amit leírt, és más Pálról, és arról, amit ő írt.

Másodszor, a plenáris, szó szerinti inspiráció nem tette a szerző intelligenciáját fölöslegessé. Isten használta a szerző intelligenciáját írásaik létrehozásában.

Harmadszor, a plenáris, szó szerinti inspiráció nem mentesítette őket a személyes kutatás alól. Lukács 1:4-ben például az áll, hogy figyelmesen megvizsgált egyéb írásokat és elbeszéléseket mielőtt nekiállt volna Krisztus életrajzának megírásához. A többi író, például a Bírák könyvének írója is megemlíti más könyveket, melyeket kutatómunkája során használt. Miközben a személyes kutatás alól nem mentesültek az írók, az ihletettség látható abban, hogy Isten úgy vezette az írókat más írásokhoz, hogy amikor azokból bizonyos kijelentéseket választottak, csak azokat választották, melyek igazak voltak, és melyeket Isten akart általuk kiválasztani. Isten úgy vezette őket, hogy egyszer sem választottak hamis állítást.

Negyedszer, a plenáris, szó szerinti inspiráció nem tiltotta meg egyéb anyagok használatát. Amikor például Lukács úgy döntött, hogy megírja evangéliumát, tudjuk, hogy más forrásokat is használt, melyeknek talán Máté és Márk evangéliuma is része volt.

Ötödször, a plenáris, szó szerinti inspiráció nem jelenti azt, hogy a szerző mindig értette, amit leírt. Jó példája ennek Dániel. Dániel többször megemlíti, hogy amikor befejezte az írást, nem értette, mit írt le. Tudta, hogy azokat a szavakat használta, melyeket Isten akart általa használni, ám nem értette pontosan, amit leírt. A szó szerinti inspiráció nem jelenti azt, hogy a szerző mindig értette, amit leírt – gyakran megesett, hogy nem értette.

c. Öt dolog, amit a plenáris, szó szerinti inspiráció tett

Először is, megőrizte az eredeti szerzőket a hibázástól. Amikor az Írás negyven különböző szerzője végül befejezte az eredeti írásokat, a hatvanhat könyvben egyetlen hiba vagy tévedés sem volt.

Másodszor, a plenáris, szó szerinti inspiráció megőrizte az Írást a kihagyásoktól. Egyetlen szerző sem hagyott ki semmit, amit Isten be akart foglalni az Írásokba. Minden, amit Isten akart, benne volt.

Harmadszor, a szerzőket megőrizte attól, hogy olyan dolgokat foglaljanak bele, amelyeket Isten nem akart az Írásokba foglalni. Például, bizonyára voltak egyéb igaz dolgok is, melyek nagyon is igazak, ám Isten nem szerette volna belefoglalni azokat az Igéjébe. A plenáris, szó szerinti inspiráció tehát azt is jelenti, hogy a szerzőket megőrizte attól, hogy olyan dolgokat foglaljanak az írásaikba, melyeket Isten nem akart. Ez az érem másik oldala: egyrészt nem hagytak ki semmit, amit Isten benne akart látni, másrészt nem tették hozzá azt, amit Isten ki akart hagyni.

Negyedszer, a plenáris, szó szerinti inspiráció biztosította a pontos fogalmazást, a megfelelő szavak használatát. Isten hagyta, hogy a szerzők a saját stílusukat és szókészletüket használják, ám az általuk használt szavak azok a szavak voltak, melyeket Isten akart

használni, és abban a sorrendben használták őket, amilyen sorrendben Isten akarta. Mind a héberben, mind pedig a görögben lehetséges a szavak különböző sorrendisége, ám Isten felügyelte őket úgy, hogy a megfelelő megfogalmazást használják; a szerzők a szavakat abban a sorrendben írták le, amilyen sorrendben Isten akarta.

Ötödször, a plenáris, szó szerinti inspiráció az isteni és az emberi társszerzőségét jelentette. Isten és ember együtt hozta létre az Írásokat. Isten volt a forrás, az ember pedig az eszköz, az instrumentum. Ezért az Írás egyetlen része sem kizárólag az ember munkája, hiszen minden egyes szót Isten felügyelt és vezetett.

2. Bizonyíték a plenáris, szó szerinti inspirációra

Két kulcsfontosságú írásrész világosan utal arra, hogy a Biblia teljes mértékben és szó szerint ihletett volt.

a. II. Timóteus 3:16-17

A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.

Ebben a részben a plenáris inspirációra kerül hangsúly, mely „teljes inspirációt” jelent. Kijelenti, hogy a „*teljes írás*”, vagyis minden egyes leírt kinyilatkoztatás Isteni ihletéssel adatik. Az „*Istentől ihletett*” fordítás jelentése a görög nyelvben „Isten által lehelt”, vagy még pontosabban „Isten kilégzése”. Más szóval az Írás azért ihletett, mert magának Istennek a kilégzése.

Isten kilégzésének eredménye az, hogy a teljes Írás hasznos a következő négy területen: először a *tanításra*, másodszer a *feddésre*, harmadszor a *megjobbításra (kijavításra)* és negyedszer az *igazságban való nevelésre*.

b. II. Péter 1:21

Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei.

Ebben a részben a hangsúly az inspiráció eszközén van. Péter három pontot emel ki. Először: *sohasem ember akaratából származott a prófétai szó*; vagyis a kinyilatkoztatás elsődleges forrása mindig Isten volt, míg az ember mindig csupán másodlagos forrás, vagy az Írás megírásának eszköze volt. Másodszer: *szólottak az Isten emberei*; amikor a próféták szóltak, Isten szavait szólták. Ők csupán a másodlagos forrás voltak, továbbra is Isten maradt az elsődleges forrás. Harmadszor: *a Szent Lélektől indítatva szólottak*; a görög „indítatva” szó jelentése „visel”, „magával hordoz.” Ugyanez a szó található az Apostolok Cselekedetei 27:15, 17-ben, a tengeren „elragadtatott” egy hajóról szól, amit a víz vitt magával. A kép arra utal, hogy a prófétákat a Szentlélek elragadta, hordozta, és ami ki lett lélegezve, azt leírták. Ezek a férfiak akkor írtak, miközben elragadta, magával vitte, magával hordozta őket a Szentlélek.

3. A plenáris, szó szerinti inspirációval szembeni ellenvetések

Egyes embereknek ellenvetéseik vannak az Írások plenáris, szó szerinti ihletettségével szemben. Ezeknek az ellenvetéseknek négy különböző forrása van.

a. Tudomány és történelem

A tudósok szerint az Írás ellentmond néhány olyan ténynek, amelyről a tudósok már tudják, hogy igaz. A történészek szerint a Biblia történelmi tévedéseket tartalmaz. A válasz ezekre az

ellenvetésekre egyszerű. Először is, bár a Biblia valóban ellentmond bizonyos tudományos elméleteknek, tudományos ténynek még sosem mondott ellent. Másodsor, a létező történelmi dokumentumok azt igazolják, hogy a Biblia abszolút pontos a történelmet illetően.

Emlékeznünk kell arra, hogy a Biblia helyenként használ jelenségeket leíró nyelvezetet, vagy a látszat nyelvezetét. A Biblia például megemlíti a „felkelő” és „lenyugvó” napot. Természetesen mindenki tudja, hogy a nap a valóságban nem „kel fel”, és nem is „tér nyugovóra”; csak látszólag kel és nyugszik. A valóságban a föld forog a saját tengelye körül. Ezt nevezik a látszat nyelvezetének, és még a tudósok is, akik teljesen tisztában vannak a tényekkel ugyanúgy látszat nyelvezetét használják, így nem szabadna kettős mércével élniük (amikor az Írásról van szó).

A Biblia nem történelmi, vagy tudományos tankönyv. Ám ismétlem, amikor csak tudományról vagy történelemről beszél, abszolút pontosnak bizonyult. A földrajz vagy antropológia terén sem bizonyította semmi a Biblia esetleges pontatlanságát. A régészet a Bibliát történelmileg pontosnak bizonyította, a fizikai törvények tudományosan pontosnak bizonyították, és a történelmi földrajz is földrajzilag pontosnak bizonyította a Bibliát. A tudomány és történelem részéről érkező ellenvetések eddig még nem nyújtottak egyértelmű bizonyítékot arra nézve, hogy a Biblia akár egyetlen hibát is tartalmazna.

b. A próféciákkal és csodákkal szembeni szkepticizmus

Ez az ellenvetés azt feltételezi, hogy a természetfölötti nem létezik. Amennyiben azonban Isten, és a róla szóló elképzelések léteznek, a csodák és a jövőt előrejelző próféciák nem jelentenek gondot. Ha, amit mi „Isten” alatt értünk az valóságos, az azt jelenti, hogy létezhetnek csodák, és létezhetnek jövőt látó próféciák is. Valójában a már beteljesedett prófécia bizonyítja, hogy az eddig beteljesületlen próféciák a jövőben majd beteljesednek.

c. Erkölcs és vallás

Az ellenvetést felvető szeret rámutatni arra, hogy a Biblia egyes hősei mennyire rettenetes emberek voltak. Dávid házasságtörésére gondolnak Betsabéval, és Uriás meggyilkolására, vagy Noé részegségére. Az a tény, hogy a Biblia feljegyzést készített Biblia hősei egy részének erkölcstelenségéről és lelkiségük hiányáról azt bizonyítja, hogy a Biblia pontos. Léteznek egyéb vallásos könyvek, melyek pusztán vezetőik hősies tetteit emelik ki, ám a Biblia mind az erős, mind pedig a gyenge pontjaikat kihangsúlyozza.

Például a Biblia a hősök különféle vétkeit feljegyzi, de nem szentesíti, nem hagyja jóvá azokat. I. Mózes 9 feljegyzi Noé részegségét, ám nem szentesíti azt. I. Mózes 19 feljegyzi a Lót által elkövetett vérfertőzést, de nem szentesíti azt. I. Mózes 27 feljegyzi Jákob hazugságát, de nem szentesíti azt. II. Sámuel 11 feljegyzi Dávid házasságtörését, de nem szentesíti azt. I. Királyok 11 feljegyzi Salamon többnejűségét, de nem szentesíti azt. A Biblia valóban feljegyzi hőseinek bűnös cselekedeteit, ám ezek feljegyzése nem egyenlő a szentesítésükkel, jóváhagyásukkal.

Ráadásul néha a helytelen cselekedetek, mint például az erkölcstelen, bűnös cselekedetek látszólag jóváhagyottnak tűnnek, ám valójában a hit és a szándék szentesített, nem maga a cselekedet. Például amikor Ráháb hazudott a saját királyának, akkor nem a kétszínűsége lett szentesítve, hanem Ráháb hite (Zsidókhöz írt levél 11:31, Jakab 2:25); Jáhel hite, nem pedig árulása lett szentesítve (Bírák 4-5); Sámson tettei, nem a kéjvágya lett szentesítve (Bírák 14-16; Zsidókhöz írt levél 11:32).

Néha akadnak olyanok, akik rámutatnak arra a tényre, hogy az Írás egyes hősei egyértelműen ellentmondanak az Úr parancsának, és ezért nincsenek felelősségre vonva. Ez néha a különböző rendelkezéseknek (korszakoknak) köszönhető. Nem minden parancsolat vonatkozik minden korszakra. Noénak például azt mondta Isten, hogy mindent megehet, ami mozog, Mózesnek viszont meghatározott listát adott. Pálon keresztül Isten ismét kihirdette, hogy az ember bármit megehet, ha azt hálaadással teszi. Óvatosnak kell lenni azzal a feltételezéssel, hogy megszegték egy parancsolatot, hiszen nem minden parancsolat érvényes minden egyes rendelkezési korban.

Ezek az erkölcs és vallás területeiről származó ellenvetések gyakran csupán szubjektív ítéletek, vagy egyszerűen félreértései annak, hogy a Biblia mit szentesít és mit nem.

d. Ószövetségi idézetek az Újszövetségben

A negyedik ellenvetés onnan származik, ahogyan az Újszövetség az Ószövetséget idézi. Néha amikor egy újszövetségi idézetet összevetünk az ószövetségivel a szövegezés eltérő lehet. Valójában a különböző szövegezés oka a fordításban rejlik, nem a téves idézetben.

Az Ószövetséget héberül, az Újszövetséget pedig görögül írták. Amikor az Újszövetség zsidó írói görögül írtak az ószövetségi héber részeket görögre kellett fordítaniuk. Amikor egyik nyelvről a másikra fordítunk lehetetlen szó szerinti sorrendben fordítani az egyes szavakat. A fordítás egyszerűen érthetetlen lenne. A helyes héber nyelvtan nem alkalmazható helyes görög nyelvtannal, mint ahogy a helyes görög nyelvtan sem alkalmazható helyes angol nyelvtannal. Ugyanez a probléma az angol (vagy magyar) fordításokkal. Egy magyar igevers nem ugyanazt a szórendet követi, mint a héber vagy a görög eredeti. Borzasztóan hangzana magyarul, ha az eredetivel megegyező szórendet használnánk, hiszen a nyelvtani szabályok eltérőek a különböző nyelvekben. Az Újszövetségben szereplő ószövetségi idézetek tehát nem tévesek, egyszerűen csak más szórendet használtak, amikor héberrel görögre fordították őket.

III. AZ IHLETETTSÉG BIZONYÍTÉKAI

Egy dolog, hogy a Biblia azt állítja magáról, hogy ihletett, ám melyek az ihletettség bizonyítékai? Az ihletettségre öt különböző bizonyíték létezik.

A. Isten jelleme

Ha Isten írott formában tenne magáról kijelentést, vajon az nem pontos kijelentés lenne? Róma 3:4-nek pontosan ez a lényege. Ha Isten kinyilatkoztatja magát, és Isten jelleme abszolút igaz, miért adna olyan Írást, az írott kinyilatkoztatást, amelyben hiba van, ezzel arra késztetve az embert, hogy maga döntse el mi igaz és mi nem?

B. Az Ószövetség állításai

Az Ószövetség 3808 alkalommal használja a következő kifejezéseket: *így szól az Úr; monda az Úr; akkor szóla az Úr hozzám*. Isten kifejezett utasításokat ad az ő igéjének feljegyzésére: például Mózes esetében II. Mózes 17:14-ben; Jeremiásnak Jeremiás 30:2-ben és Dánielnek Dániel 12:4-ben. Továbbá Isten más szerzőkön keresztül is hitelesítette a Mózesi könyveket, mint ahogyan az Józsué 1:7-8-ban található. A prófétai könyvek is hitelesítve vannak, hiszen az egyik szerző hitelesített egy másik prófétát. Például, Ézsaiás 34:16 *az Úr (Jehova) könyvének* nevezi Ézsaiás könyvét. Néhány ószövetségi író teljes tekintéllyel idéz más ószövetségi íróktól. Például Józsué 8:30-35 Mózes törvényét idézi; Jóel 2:32 Abdiás 17-t

idézi; Mikeás 4:1-4 Ézsaiás 2:2-4-t idézi; Jeremiás 26:17-19 Mikeás 3:12-t idézi és Dániel 9:1-3 Jeremiás 25-ön és 29-en alapszik.

C. Az Újszövetség bizonyossága

Az Újszövetség 300 ószövetségi idézetet tartalmaz; ezekből hetven Mózes törvényéből való, százhetven a Prófétáktól és hatvan az Írásokból. A különböző ószövetségi idézetek gyakran említik, hogy Isten volt a beszélő – például Máté 15:4 és Apostolok Cselekedetei 28:25. Természetesen a II. Timóteus 3:16 és a II. Péter 1:21 egyértelműen az Ószövetségre utal. A háromszáz közvetlen ószövetségi idézeten túl 4105 utalás van az Ószövetségre. Az Újszövetség összesen ötvenhat alkalommal állítja, hogy Isten az Ószövetség szerzője.

D. A Messiás bizonyossága

A Messiás teljességében elfogadta az Ószövetséget, számtalanszor idézett az Ószövetségből és annak három részéből: a Törvényből, a Prófétákból és az Írásokból – például Lukács 24:44-ben. Máté 5:17-ben azt mondta, azért jött, hogy betöltse a törvényt és a prófétákat. János 10:35-ben Jesua azt mondta, hogy az Írás fel nem bontható, és a szövegösszefüggés szerint az Ószövetségre utalt. Máté 23:35-ben Ábelt és Zakariást említi, vagyis az Ószövetség zsidó rendje szerinti első és utolsó könyvet. Nyilvánvaló, hogy Jézus maga is gyakran használta az Ószövetséget: ez volt tanításának alapja, ezt használta saját személyének magyarázatára, és a kritikusaival folytatott vitájában is végül mindig az Ószövetségre hivatkozott.

E. A Messiás előre hitelesít

Az Újszövetség bizonyosságot tesz önmagáról. Maga a Messiás már jó előre hitelesítette az Újszövetséget János 16:12-14-ben és 14:26-ban, amikor azt mondta a tanítványainak, hogy a Szentlélek majd emlékeztetükbe idézi mindazt, amit tanított nekik. Péter tudatában volt annak, hogy Isten szavait írja – I. Péter 1:11-12. Pál is tudatában volt annak, hogy Isten szavait írja – I. Korinthus 2:13 és 14:37. Még Péter is az Írás részeként fogadta el Pál írásait II. Péter 3:15-16 szerint.

KÖVETKEZTETÉS

A Bibliára és ihlettségének elvére vonatkozó tanulmány következtetéseit 13 pontban összegezhethetjük. Először, a Bibliát Isten lehelte (II. Timóteus 3:16). Másodsor, a Biblia Isten beszéde az emberhez (János 10:35). Harmadsor, csalhatatlan (Zsoltárok 19:7). Negyedsor, hibátlan (Példabeszédek 30:5,6). Ötödször, ma is ugyanolyan, mint eredetileg (II. Péter 1:21). Hatodsor, isteni ihletésű, mely ihletés plenáris, teljes (Róma 15:4). Hetedsor, szó szerinti ihletésű (Máté 4:4). Nyolcadsor, összefonódó (II. Sámuel 23:2). Kilencedsor, magának Istennek a szavai, és Isten minden tekintélyével bírnak (Ézsaiás 1:2). Tizedsor, elegendő a bűnösök megváltásához (II. Timóteus 3:15). Tizenegyedsor, világosan érthető (Zsoltárok 119:105). Tizenkettedsor, hatékonyan meggyőzi a bűnösöket (Zsidókhöz írt levél 4:12). Tizenharmadsor, az Írás központi célja az, hogy vallást és bizonyosságot tegyen a Messiásról (Lukács 24:44).

A Biblia Isten Igéje, mely plenárisan, szó szerint, csalhatatlanul és hibátlanul ihletett. A Biblia abszolút megbízható forrás arra, hogy pontosan közölje az emberrel, amit Isten szándéka szerint tudnia kell, hinnie kell, és ahogyan a hívőnek szellemi élete során cselekednie kell. ✠